

Vertrouwen in aoc-examens keert terug

FOTO: STUDIO ANDRÉ RUIGROK

Focus en De groene standaard leveren uitstekende resultaten op. Door een eenduidige beschrijving van de essentie van deelkwalificaties keert het vertrouwen in de examinering van aoc's terug bij het bedrijfsleven en het vervolgonderwijs. Ook weten docenten en leerlingen precies waar ze aan toe zijn. Nu komt het echter op aanpassing van onderwijs- en examenprogramma's aan.

Er heerst weer een examenseer. De leerlingen van NHB Deurne van Helicon Opleidingen laten niets aan het toeval over en bereiden zich optimaal op hun examen voor. Zo zorgen ze er voor dat er bij de afsluiting van praktische deelkwalificaties niets op hun kleding en veiligheidsuitrusting valt aan te merken. De terugkeer van een officieel examen motiveert leerlingen extra.

Volgens directie en docenten vloeit dit voort uit de introductie van Focus. Dit project van Helicon Opleidingen, Wellant College en Aequor geeft vorm aan de examinering. Het kwam tot stand na de oprichting van KCE voortvloeiend uit kritiek van de Tweede Kamer op de examinering in het mbo. Elf andere aoc's nemen met De groene standaard deel aan een overeenkomstig project. "Met het terugwinnen van het vertrouwen van het bedrijfsleven, eenduidigheid, het toetsen van de essentie, minder toetsing en afstemming op de beroepspraktijk streven Focus en De groene standaard gelijke doelen na", vertelt Jan Jacobs, projectleider van Focus. Dit project bepaalt de essentie van ongeveer 150 beroepsgerichte deelkwalificaties. De samenstellers gingen daarbij uit van de in KS 2000+ omschreven eindtermen plus taxonomiecode en voegen tegelijkertijd een examen aan deze kwaliteitsstandaard toe. De groene standaard past een nagenoeg gelijke werkwijze toe, maar laat de invulling van het examen aan de instellingen zelf over.

Enthousiaste reacties

KCE en de Directie Wetenschap en Kennisoverdracht van het Ministerie van LNV tonen zich tevreden over de resultaten van beide projecten. Helicon en het Wellantcollege toetsen Focus al aan de praktijk en zien een meerwaarde. Mark Steevensz van de mbo-vestiging Rijswijk van het Wellantcollege roemt de uniformiteit: "Dankzij Focus weten we dat bij de deelnemende scholen op dezelfde manier examens plaatsvinden." Daarnaast verschaft Focus duidelijkheid aan docenten. Dankzij dit project kennen ze de essentie van de deelkwalificatie. Dat Focus deze beschrijvingen koppelt aan examens verlaagt volgens Steevensz hun werkdruk. Helga Atteveld van NHB in Deurne benadrukt de meerwaarde voor het bedrijfsleven en

vervolgopleidingen. Vroeger varieerde de inhoud en het examen van deelkwalificaties per aoc: "Met uniformiteit verschaffen we duidelijkheid aan de buitenwacht."

Ook bij in De groene standaard participerende aoc's heerst tevredenheid. Directeur Onderwijs van het Clusius College Gerard Oud: "Dat de producten authentieke praktijksituaties afspiegelen vind ik een meerwaarde." Hij ziet De groene standaard voor zijn opleiding als uitgangspunt voor een verdere verbetering en versterking van de examinering in de vorm van proeven van bekwaamheid en het daarop afgestemde onderwijsprogramma. Nu volgt de uitdaging De groene standaard te vertalen naar de examens en het onderwijs. AOC De Groene Welle werkt bij een aantal deelkwalificaties al met De groene standaard. Directeur Onderwijs Bert Rietman constateert dat docenten het waarderen dat De groene standaard de essentie van de deelkwalificatie weergeeft. Dit vergemakkelijkt de toetsing. Wel constateren zij dat praktijksituaties zoals omschreven in De groene standaard soms afwijken van hun situatie. Daarnaast ervaren ze bij de ontwikkeling van proeven van bekwaamheid dat De groene standaard regelmatig onderhoud vereist. Ze ontwikkelen proeven van bekwaamheid waarbij ze verschillende deelkwalificaties met meerdere reële praktijksituaties toetsen. "Dat wijst op de noodzaak meerdere reële situaties in De groene standaard te vervangen door één nieuwe", aldus Rietman. "

Verschillen

Focus en De groene standaard tellen legio overeenkomsten. Bij de uitwerking naar examens lopen hun wegen echter uiteen. Focus omschrijft de essentie van de deelkwalificatie en biedt daarbij een examenstandaard die de constructie van op maat gesneden examens voor individuele scholen mogelijk maakt. De onderwerpen, de criteria, de normen en zwaartefactoren liggen echter vast. Jacobs: "Daarmee maakt Focus een einde aan de willekeur bij beoordelingen en schept duidelijkheid aan de docent, examinator, deelnemer en het bedrijfsleven." Hij ziet Focus dan ook als een taakverlichting voor de docent. Ook noemt hij dit project een garantie voor een uniform niveau. Er bestaan volgens

FOTO: GERIT STRUBIS

▲ **Wim Grooters:** "Bijna elke aoc-locatie werkte met een eigen examenstandaard. We hebben dus heel veel vooruitgang geboekt"

hem maar weinig docenten die over alle in het moderne onderwijs noodzakelijke kwaliteiten beschikken: "Personen die tegelijkertijd uitblinken in lesstofontwikkeling, lesgeven, administratie, coaching, praktijkbegeleiding en toetsconstructie bestaan nauwelijks." De groene standaard laat de examinering aan de aoc's zelf over om de praktische context zo dicht mogelijk te benaderen. Projectleider Wim Grooters: "We vinden het belangrijk dat aoc's de praktijksituatie tijdens de examinering zo dicht mogelijk benaderen. Aoc's bepalen daarom zelf waar de toets plaatsvindt en wie de toets afneemt. Ook beslissen ze zelf of De groene standaard deels door een proeve van bekwaamheid of op een andere manier wordt geëxamineerd." Ook bij de beschrijving van de essentie van een deelkwalificatie laat De groene standaard zich leiden door de beroepspraktijk en kiest Focus een andere benadering. De door Focus en De groene standaard beschreven essentie van de deelkwalificatie 'Maken Bloemwerk' illustreert dit. Bij de beschrijving van de essentie van deze deelkwalificatie vinden we bij De groene standaard ook 'presenteren product' en 'maken verkoopgesprek' terug terwijl Focus zich beperkt tot 'maken bloemwerk'. Grooters stelt dat in de praktijk de presentatie van een product en een verkoopgesprek onlosmakelijk bij de creatie van een verkoopbaar bloemstuk behoren. De samenstellers van Focus vinden →

dat andere deelkwalificaties verkoopgesprekken en presentaties al afdekken.

Samenwerking

Focus beschikt over honderdvijftig deelkwalificaties en werkt nog 1,5 jaar aan de beschrijving van de resterende. Daarnaast brengt introductie van de competentiegerichte kwalificatiestructuur met zich mee dat dit proces niet ophoudt. De groene standaard rondt de ontwikkelfase af en aoc's passen hun onderwijs- en examenprogramma hier nu op aan. Grooters: "Het is nu zaak dat aoc's toewerken naar een examensituatie in een praktijkcontext." Onderhoud en reparatie en bewaking van de consistentie en duurzaamheid blijven echter noodzakelijk.

Het lijkt een optie het resterende traject gezamenlijk af te leggen. Samenwerking vergroot de efficiency. Dat vindt LNV ook. Beleidsmedewerker Jan Guerand ziet grote overeenkomsten tussen beide producten en noemt enkele voordelen van samenvoeging: "Met eenduidige producten verloopt overleg en afstemming van examenprogramma's gemakkelijker. Scholen bepalen echter zelf hun keuzes." De goede verhouding tussen beide partijen geeft eveneens aan dat van verzuiling bij de beschrijving van essenties van deelkwalificaties geen sprake is. Dat zowel De groene standaard als Focus zich afgelopen zomer samen aan het bedrijfsleven presenterden bewijst de goede sfeer. Zowel Jacobs als Grooters onderschrijven de goede verhoudingen tussen beide projectgroepen, maar prefereren een vreedzame coëxistentie boven moeizame onderhandelingen over de invulling van een eventuele Groene Focus of Focusstandaard. Jacobs: "We werken nu als collega's tevreden naast elkaar, ik denk dat het moeite kost beide projecten te koppelen." Grooters beseft dat buitenstaanders zich soms verbazen over twee projectgroepen voor één onderwijskundig doel. Hij vindt een discussie over dit onderwerp ook echter nauwelijks relevant. "Misschien vinden sommigen twee projecten onbegrijpelijk, maar men moet niet vergeten dat we uit een situatie komen waarin bijna elke aoc-locatie met een eigen examenstandaard werkte. We hebben dus heel veel vooruitgang geboekt. We staan achter samenwerking, maar we vinden het onverstandig ons in allerlei bochten te wringen om één project te scheppen." ∞

Gerrit Strijbis